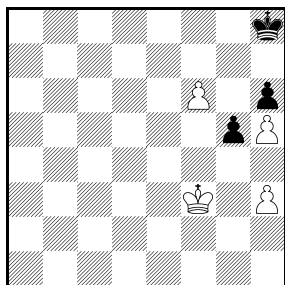

Polozapomenutí čeští studií (2)

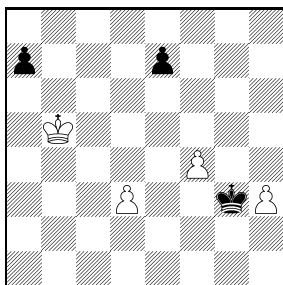
Z tvorby **Zdeňka Jelínka** (1880–1947) stojí za připomenutí ještě čtyři jeho studie, první tři jsou vhodné k samostatnému řešení.

Zdeňk Jelínek
Šach 1943

11 Bílý vyhraje

Zdeňk Jelínek
2. čest. uznání Šach 1944
verze Jaroslav Polášek

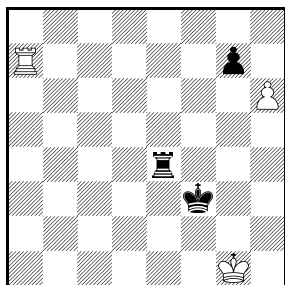

12 Bílý vyhraje

D11 Studii je vhodné řešit odzadu, postupně zjistíte, že pozice Kf5/f7, Ke5/f8 a Ke4/g8 jsou vzájemné zugzwangy. Proto selhává přirozené 1.Ke4? Kg8 2.Ke5 Kf8! 3.Kf5 Kf7 =. **1.Ke3! Kh7 2.Kd4 Kg8 3.Ke4! Kf8 4.Ke5 Kf7 5.Kf5 a vyhraje.**

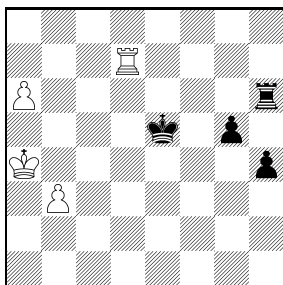
D12 1.f5 Kf4 2.f6 exf6 Zde začínala Jelínkova studie. **3.d4 Ke4** Po 3...f5 4.d5 Ke5 5.Kc5 f4 6.d6 Ke6 7.Kc6 f3 8.d7 f2 9.d8D f1D 10.De8+ černý ztratí dámu. **4.Kc5!** Po 4.h4? f5 si černý staví dámu se šachem. **4...a5 5.h4 a) 5...f5 6.h5 f4 7.h6 f3 8.h7 f2 9.h8D f1D 10.De8+! Kd3 11.Db5+; b) 5...a4 6.Kb4 f5 7.h5 f4 8.h6 f3 9.h7 f2 10.h8D f1D 11.De5+ Kd3 12.Db5+ a vyhraje.**

Zdeňk Jelínek
1. pochvalná zmínka
Šach 1941

13 Bílý vyhraje

Zdeňk Jelínek
Lidová kultura 1945
úprava Jaroslav Polášek

14 Bílý vyhraje

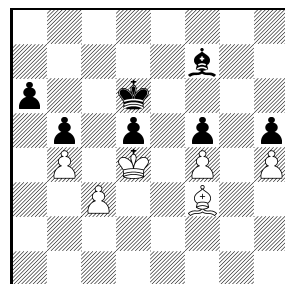
D13 1.h7! a) 1...Ve8 2.Vf7+ Kg3 2...Ke3 3.Ve7+ 3.Vxg7+ Kf3 4.Vg8; b) 1...Vh4 2.Va3+ Ke2 3.Va2+ Kf3 4.Vh2 a vyhraje.

D14 1.a7! 1.Kb5? h3 2.a7 Vh8! 3.Vh7 Vxh7 4.a8D h2 = např. 5.Dh1 Vh3 s dalším postupem pěšce g. **1...Va6+** Po 1...Vh8 2.b4 jsou bílí pěšci rychlejší, např. 2...h3 3.b5 h2 4.Vd1 g4 5.b6 g3 6.b7 atd. **2.Kb5 Va3 3.Vc7!** Klíčový tah. Po 3...h3 přijde 4.Vc5+ Kd6/f4 5.Vc6/c4+ Kd5/g3 6.Va6/a4 vždy s překrytím sloupce „a“. **3...Vxb3+ 4.Ka4 Vb1 5.Vc3 Va1+ 6.Va3 a vyhraje,** bílý potřeší překrývá sloupec „a“.

Vytempování špatného střelce

V souvislosti se studií D5 Zdeňka Jelínka z minulého čísla mne Emil Vlasák upozornil na pěknou koncovku, vhodnou k tréninku hráčů.

Jurij Averbach
autor úpravy není znám

15 Bílý vyhraje

D15 Averbach ji uveřejnil s přidáním bílým pěšcem e3 (Šachmatnyje okončanija – slonovyje/koněvyje, Moskva 1980, str. 123, č. 280). Komu se podařilo ušetřit pěšce e3, jsem zjistit nedokázal, HHdbVl uvádí „1954, source unknown“, navíc s chybným řešením. Správná je Averbachova analýza: Úkolem bílého je přesunout povinnost tahu na soupeře, aby černý neudržel oba své pěšce. **1.Se2 Se8! Averbach považuje za slabší 1... Sg6 2.Sd3 Sh7 3.Sf1!** (ihned

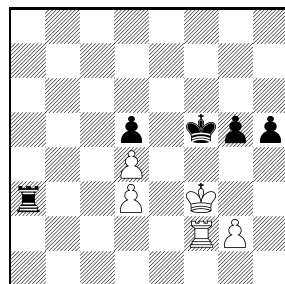
vyhrává) 3...Sg6/g8 4.Sg2/e2 Sf7 5.Sf3 **2.Sd3(d1) Sg6** Řešení zkracuje 2...Sd7 3.Sc2 Se6 4.Sd1! Sf7 5.Sf3. **3.Sc2**

Sh7 4.Sb3! Klíčové přesunutí tempa. **4...Sg8 5.Sd1! Sf7 6.Sf3 a vyhraje.**

Věžovka Vlastimila Jansy

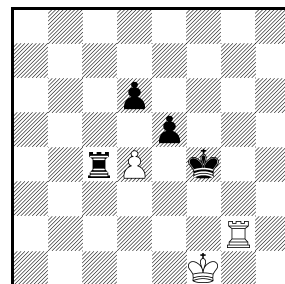
Při korekturách tohoto čísla mne padl do oka diagram D5 na str. 308 ze závěru partie Jansa – Rublevskij (Ostrava 1992). Závěrečný motiv byl sice ve studiích často zpracováván, přesto doufám, že jsem našel něco trochu nového. Oba diagramy věnuji Vlastimilovi Jansovi k jeho narozeninám. Snad potěší i vás, když je úspěšně vyřešíte.

Jaroslav Polášek
schéma
věnováno Vlastimilovi Jansovi

16 Bílý remizuje

Jaroslav Polášek
originál
věnováno Vlastimilovi Jansovi

17 Bílý remizuje

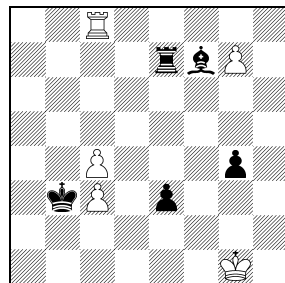
D16 1.g4+ hxg4+ 2.Ke3+ Kg6 3.Va2! Vb3 4.Vb2 Vc3 5.Vc2 s věčným napadáním nebo **5...Vxc2 pat.**

D17 1.Vf2+ Po 1.dxe5? Vc1+ 2.Kf2 Vc2+ 3.Kg1 Vxg2+ 4.Kxg2 Kxe5! by černý vyhrál. **1...Kg3** Po 1...Ke3 2.dxe5 dxe5 je nejjednodušší 3.Va2 a bílý se zachrání bočními šachy. **2.Vg2+ Kh3! 3.Vd2 e4 4.Ke2(f2) d5 5.Ke3 Kg4 6.Vg2+!** Klíčový mezišach. Přímočaré 6.Vc2? s nadějí na 6...Vxc2 pat vyvrací 6...Kf5! a bílý je v zugzwangu. **6...Kf5 7.Vc2 Vb4 8.Vb2 Va4 9.Va2** s věčným pronásledováním věže nebo **9...Vxa2 pat.**

Na závěr dvě mistrovská rozehrání věčného patu.

Mário Matouš

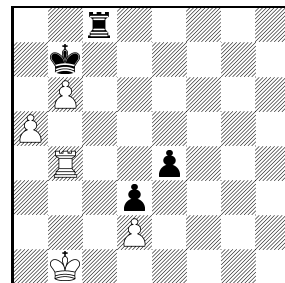
2. cena Zápas soc. zemí 1976
oprava J. Polášek (originál)

18 Bílý remizuje

A. P. Kuzněčov

1. cena Řižské Šachmaty 1960
oprava Jaroslav Polášek

19 č. táhne, bílý remizuje

D18 1.Kf1 Sxc4+ 2.Vxc4 e2+! 2...Vxg7 3.Ve4 3.Ke1 3.Kg2? e1D 4.g8D Ve2 mat 3...Vxg7 4.Vb4+! 4.Ve4? g3! 4...Kxc3 5.Ve4! Po 5.Vb1? Kc2 6.Va1 Kb2 černý vyžene věž z první řady a vyhraje **5...g3 6.Ve7!** s věčným napadáním **6...Vg8 7.Ve8! Vg7 8.Ve7 Vg6 9.Ve6 Vg5 10.Ve5 Vg4 11.Ve4 Vxe4 pat.**

V Matoušově originální studii bez bPc4 mohl černý vyhrát studiovým způsobem 1...Sg8! 2.Vxg8 Kc2! 3.Ke2 (nebo 3.Va8 Vxg7 4.Ke2 g3 s přehozením tahů) 3...g3 4.Va8 Vxg7 5.Va1 g2 6.Vg1 Vg3 7.c4 Kc3 8.c5 Kd4, např. 9.c6 Ke4 10.c7 Vg8 11.Vb1 Vc8 12.Vb4+ Kf5 13.Vb1 Kf4 14.Vb4+ Kg3 atd.

V opravené pozici již 1...Sg8 nevychází, protože díky bPc4 má bílý tempo navíc.

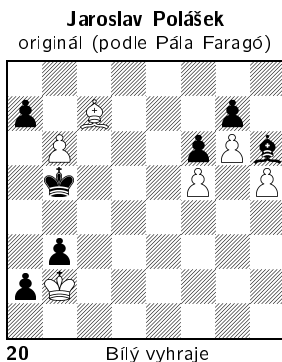
D19 1...e3 2.a6+ Kxa6 3.b7 Vd8! 4.Kc1! 4.b8D? Vxb8 5.Vxb8 exd2 **4...e2 5.b8J+! Vxb8 5...Ka7(a5) 6.Jc6+ Ka6 (6...Ka8? 7.Va4+ Kb7 8.Jxd8+)** 7.Jb8+ **6.Va4+ Kb5 7.Va5+! Kb4 8.Va4+ Kc5 9.Vc4+ Kb5 10.Vc5+ Kb6 11.Vc6+ Kb7 12.Vc7+ Ka6 13.Va7+ Kb6 14.Va6+** atd.

V originální studii (bVb4→b2, cKb7→b5, +cPb4) kromě autorského **1.a6 1.b7? Vb8 2.a6 Kxa6 3.Vxb4 Vxb7 4.Vxb7 Kxb7 1...Kxa6 2.Vxb4 e3** atd., vedlo k záchraně také **1.Ka2!** Kxa5 2.Vb1 Vc2+ 3.Kb3 Kxb6 4.Ve1 Vxd2 5.Vxe4 nebo 2...Ka4 3.Ve1 Vb8 4.Vxe4 Vxb6 5.Vd4 s remízou.

Všechny studie s podrobnou analýzou najdete na našem webu www.sach.cz v sekci studie ve formátu pgn. *Jaroslav Polášek*

Výsadek stejnopolných střelců (2)

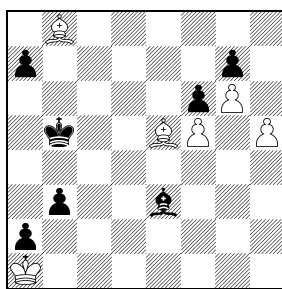
Neobvyklým souborem tří stejnopolných střelců (Čs. šach 9/2022, str. 250) se zabýval také Pál Faragó. Jeho studie z roku 1936 (Revista de Romana de Sah) však byla neřešitelná. Po několika večerech práce s jeho schématem, kdy už už jsem to chtěl vzdát, se na mne usmálo štěstí. Doufám, že vzniklá studie zaujme i vás.

D20 1.b7! Po 1.bxa7? Sc1+! 2.Ka1 Se3 by bílý dokonce prohrál. Proto je potřeba proměnit dámu se šachem. **1...Sc1+** Přehodit tahy nelze, po 1...Ka6 2.b8D Sc1+ 3.Kxb3 a1D bílý matí 4.Dc8+ Kb5 5.Dd7+ Kc5 6.Dd6+ Kb5 7.Dd5+ Ka6 8.Dc6 mat. **2.Ka1 Ka6!** Na 3.b8D? připravil černý patovou záchranu 3...Sb2+! 4.Kxb2 a1D+ 5.Kxa1 b2+ 6.Ka2 b1D+. **3.b8S! Se3** Nebo 3...Sd2 se stejným průběhem. **4.Se5** Jediné krytí hrozičího matu. Černý nemůže

střelce vzít, po 4...fxe5 5.Sxe5 Sh6 6.f6 gxf6 7.Sxf6 by byl jeho král od královského křídla příliš vzdálen. **4...Kb5!**

(viz diagram 21) **5.Sb2!** Přípravuje zdvojení střelců, nestačí obdobné 5.Sc3? Kc4 6.Sbe5 fxe5 7.Sxe5 pro např. 7...Sd4+ =. **a) 5...Kc4 6.S8e5!** 6.Sxa7? ztrácí drahocenné tempo, k remíze vede např. 6...Sg5 7.Sad4 Kd3! 8.h6 Sxh6 9.Sxf6 gxf6 10.Sxf6 Ke4. **6...Sh6 6...fxe5 7.f6! 7.Sxf6 gxf6 8.Sxf6 Kd3 9.g7 a vyhraje. b) 5...Sh6** Brání předešlému postupu, po 6.S8e5? fxe5 7.Sxe5 Kc4 8.f6 gxf6 9.Sxf6 Kd5 10.g7 Sxg7 11.Sxg7 Ke6 černý král zadrží pěšce h a remizuje, např. 12.Kb2 Kf7 13.h6 Kg6 14.Kxb3 a1D 15.Sxa1 Kxh6. **6.Sd6! Kc4 7.Sda3!** Nyní rozhodne zdvojení střelců po nejkratší diagonále. Nejde 7.Sf8? Kd3 8.Sxf6? gxf6 9.Sxh6 Kc2 a bílý by dokonce prohrál. **7...Kd3 8.Sc1** Bílému se podaří včas vyměnit střelce **a vyhraje.**

Faragó začínal až o tah později (chyběla vsuvka 1...Sc1+) a na královském křídle měl jen tři pěšce (bPf5, g4, cPf6). Černý se po 4.Se5 zachránil braním střelce 4...fxe5, např. 5.Sxe5 Kb5 6.f6 Kc4 7.f7 Sc5!
Jaroslav Polášek

Řešení ze strany 308

- D1: 28.Sxd7 Vxd7 29.Vxd7 Kxd7 30.Df7+ a černý se vzdal** (30.Df7+ Kc8 31.De8+ Kc7 32.Sh4), Gukeš – Z. Varga, Mayrhofen 2022.
- D2: 33.e5! Dd5 34.exf6 Df5 35.Ve5 Dxf6 36.Db4 a černý se vzdal**, Jansa – Bišek st., Extraliga CZE 2016–2017.
- D3: 27...Je3!! 0-1** (28.Vxf3 Vh5 mat), Ree – Jansa, Krakov 1964.
- D4: 18.exf6! a černý se vzdal** (18...Dxe2 19.fxg7+ a 20.gxh8D), Jansa – J. Adamski, Budapešť 1970.
- D5: 51.Va2! Vxa2 pat**, Jansa – Rublevskij, Ostrava 1992.
- D6: 27.Jxg7! Vd8 27...Kxg7 28.Vxe5! fxe5 29.Dxe5+ 28.De6 Dc7 29.Dxf6 a černý se vzdal**, Jansa – Kelleher, Mariánské Lázně 2016.
- D7: 38...Ve8! 39.Dxc4? 39.Dxe8? Dh4+ 40.Vh3 Dxf2 mat, resp. 39.Dd2 Ve4 40.Dc3 Dh4+ 41.Kg1 Dh1+! (k matu by vedlo také 41...Ve1+!) 42.Kxh1 Ve1+ 43.Kh2 Vh1 mat. 39...Ve4 40.Df1 Vh4+ 41.Vh3 De5+ a bílý se vzdal**, K. Slovák – Martin Jurčík, Praha 2022.
- D8: 17.Sxh7+! Kxh7 18.Dh5+ Kg8 19.Sxg7! Kxg7 20.Dh6+ Kg8 21.g6 a černý se vzdal**, Šrámek – Holemář, Orlová 2022.
- D9: 18.c6! Sxc6 18...Sa8 19.Dxa4 Da7 20.Dxa6+ Dxa6 21.Vxa6. 19.Dxc6 Jxf4 20.Dxa4! a5 21.gxf4 d5 22.Db5 Sb4 23.Vxa5! Db8 23...Sxa5 24.Je7+. 24.Da6+ Kc7 25.Vb5 Sxe1 26.Vb7+ Dxb7 27.Dxb7 mat**, Gabriel – Václavík, Vlíčov 2022.
- D10: 15.Sxh7+! Kh8 15...Kxh7 16.Dh4+ Kg8 17.Jg5. 16.Dh4 De7 17.Dh5 g5 18.Se4+ Kg7 19.Dh7+ 1-0**, Tikovský – Weismann, Brno 2022.
- D11: 16.Sxd5! Sxd5 17.e4 Jc7 18.exd5 Jxd5 19.Dc4 Vad8 20.Sa5! Dxe5 20...Jb6 21.Vxd6 Jxc4 22.Jxc4. 21.Sxd8 Vxd8 22.Vf1 a černá se vzdala** (22...Df5 nebo 22...Dd6 23.Vxd5!), Bujnoch – Koubová, Lysá nad Labem 2022.
- D12: 18.Vxh5! gxh5 19.Sxh7+! Kxh7 19...Kg7 20.Dxh5. 20.Dxh5+ Kg8 21.Vh2 f5 22.g6 Ve1+ 23.Kf2! 1-0**, Bernásek – Plischki, Praha 2022.

Česká republika a Slovenská republika

- 12.11., 21.1., 11.2., 11.3., 15.4., 13.5.** Praha – 12. ročník PORG Open, turnaje pro děti a mládež, 7 kol, 2x12 min. + 2 s, turnaj A pro registrované, zápočet na Elo FIDE v rapidu, turnaj B pro děti do 12 let a neregistrované, poháry, diplomy, medaile, drobné ceny. KA: **Růžena Příbylová**, mobil 777 071 192, <http://skdp.cz/turnaje/porg/>
- 12.11.** Bratislava – Avion Chess Challenge 2022, turnaj pro hráče do Elo 1400. KA: e-mail sachovaakademia@gmail.com
- 12.11.** Mistrovství – 24. turnaj J. Masopusta, 9 kol, 15 min. + 5 s/t. KA: e-mail khalbrstat@seznam.cz
- 12.11.** Frýdlant – 8. Frýdlant Open, 7 kol, 15 min. s bonifikací 5 s. KA: e-mail trejbalt@seznam.cz
- 14.11.–24.11.** Radava – MSR amatérů, MSR družstev ml. a st. žáků, MSR mládeže v rapidu, Dorostenecká liga. KA: e-mail podujatia.skmodra@gmail.com
- 16.11.** Bratislava – turnaj začátečníků, mládež. KA: e-mail borintel1@gmail.com
- 16.–19.11.** Nové Zámky – 13. Putovní pohár přátelství, 7 kol, 90 min. + 30 s. KA: e-mail habrda55@gmail.com
- 17.11.** Bijacovce – 33. Memoriál A. Nováka, bleskový turnaj. KA: e-mail jan.sefcik52@gmail.com
- 17.11.** Pízeň – 23. Pilsner Urquell Open, 9 kol, 20 minut. KA: e-mail sk.garde.kaznejov@seznam.cz
- 19.11.** Smižany – Liga mládeže Spiše. KA: e-mail paliol@centrum.sk
- 19.11.** Praha – Turnaj GENERACÍ, turnaj jednotlivců ve všech kategoriích. KA: e-mail alexej@simecek.org
- 19.11., 17.12., 21.1., 18.2., 18.3., 15.4., 20.5., 17.6.** Brno – Třetí sobota, 9 kol, 12 min. + 5 s/t. KA: e-mail mhurta@volny.cz
- 26.11.** Tomášovce – 2. turnaj Tomášovská liga mládeže. KA: e-mail 64garry64@gmail.com
- 3.12.** Praha – Mikuláš, turnaj mládeže jednotlivců. KA: e-mail alexej@simecek.org
- 4.12., 15.1., 12.2. 13.3. 24.4., 17.5.** Bratislava-Rača – Future champions liga 2022/2023, 2 turnaje. KA: e-mail huncar.martin@gmail.com
- 8.12.** Bratislava-Lamač – 9. Mikulášský turnaj, 7 kol, 10 min. na partii. KA: e-mail sachovaakademia@gmail.com
- 10.12.** Košice – 20. Košická žákovská liga, 2. turnaj. KA: e-mail jurcisin.imrich2@atk.sk
- 10.12.** Velké Losiny – 16. O losinského kapra, 9 kol, 15 min. 3 s. KA: e-mail rostislav.vodak@gmail.com
- 17.12.** Praha – Kapr – turnaj mládeže jednotlivců. KA: e-mail alexej@simecek.org
- 17.12.** Praha – Otevřené mistrovství ČR v bleskovém šachu, startovné 400 Kč, přihlášky do 5.12. KA: e-mail sekretariat@chess.cz
- 26.12.** Liptovské Sliače – 35. Kapustnicový turnaj, 11 kol, 2x10 minut. KA: e-mail mr.dvorskysro@gmail.com
- 27.12.** Tábor – 65. Tábořská věž, 7 kol, 25 min. na partii. KA: e-mail abartos@volny.cz

Zahraníčí

- 14.11.–27.11.** Assisi (ITA) – Mistrovství světa seniorů
- 14.11.–27.11.** Katovice (POL) – Mistrovství Evropy v rapid šachu a bleskovém šachu
- 3.12.–13.12.** Budapešť (HUN) – First Saturday, uzavřené turnaje FIDE na normy IM a GM. KA: **László Nagy**, e-mail firstsat@hu.inter.net, www.firstsaturday.hu, tel. 0036/302 301 914.

Termíny soutěží družstev 2022–2023

- ČR – Extraliga:** 3.–4.12., 7.–8.1., 18.–19.2., 24.–26.3.
- 1. liga západ:** 13.11., 27.11., 11.12., 15.1., 29.1., 12.2., 26.2., 19.3., 2.4. **1. liga východ:** 26.–27.11., 11.12., 15.1., 29.1., 25.–26.2., 1.–2.4.
- 2. liga:** 20.11., 4.12., 18.12., 8.1., 22.1., 5.2., 19.2., 5.3., 26.3.
- SR – Extraliga:** 10.–11.12., 21.–22.1., 25.–26.2., 31.3.–2.4.
- 1. liga:** 3.–4.12., 14.1., 4.–5.2., 11.–12.3.
- 2. liga:** 12.–13.11., 26.–27.11., 15.1., 11.–12.2., 25.–26.3.
- GER:** 26.–27.11., 4.–5.2., 24.–26.2., 18.–19.3., 1.–2.4.
- AUT:** 2.–5.3., 14.–16.4.
- HUN:** 20.11., 4.12., 18.12., 29.1., 12.2., 19.2., 12.3., 22.–23.4.

Festival turnajů Czech Tour 2022–2023

- 12.11.–19.11.** 11. OPEN Brno
- 6.1.–13.1.** 21. OPEN Praha
- 14.1.–21.1.** 21. OPEN Mariánské Lázně
- 24.2.–3.3.** 22. OPEN Liberec
- 4.3.–11.3.** 11. OPEN Pízeň
- KA: **AVE-Kontakt, Dr. Jan Mazuch, Štrossova 239, 530 03 Pardubice**, tel. 466 535 200, mobil 608 203 007, e-mail j.mazuch@avekont.cz, www.czechtour.net, <http://www.facebook.com/czechtourcz>